

INNSATS FOR TRIVSEL

Hvordan jobbe forebyggende for å sikre at barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Innhold

Bakgrunn	2
Begrepsavklaring	2-3
Autorative voksne og rollemodell for barna	3-4
Barnehagens arbeid etter lov om barnehager kap. 8, § 41	4
Barnehagens arbeid etter lov om barnehager kap. 8, § 42	5-7
Barnehagens arbeid etter lov om barnehager kap. 8, § 43	8
Forebyggende tiltak	9
På barnehagenivå:	9
På avdelingene/basene:	9
På foreldrenivå:	9
Avdekking	10
Med foresatte	11
I barnehagen	10
Håndtering	10-11
Tiltak når krenkelses oppdages	11
Barna:	11
Personalet skal:	12
Foresatte skal:	12
Kilder:	12
Vedlegg	12-24
Vedlegg 1: Sjekkliste Voksne rollemodeller	
Vedlegg 2: Sjekkliste Miljøet i barnegruppen	
Vedlegg 3: Referat fra møter i saker om barnehagemiljø	
Vedlegg 4: Aktivitetsplikt og plan med tiltak	
Vedlegg 5: Busslek og vennerelasjoner	
Vedlegg 6: Barnesamtale	
Vedlegg 7: Observasjon	
Vedlegg 8: Kontaktbarometer (to metoder)	

Bakgrunn

1.1.21 gjorde Stortinget en endring i Barnehageloven. Endringen er et nytt kapittel som skal sikre alle barn et trygt og godt barnehagemiljø. I det nye kapittelet er krenkelser et overordnet begrep, hvor mobbing og utestengelse er en form for krenkelse. Barnehagelovens bestemmelser om barnas psykososiale miljø handler ikke først og fremst om mobbing, men om at barn har det trygt og godt i barnehagen basert på barnets subjektive oppfatning av sitt eget barnehagemiljø. Spørsmålet barnehagen og foreldrene må stille seg, er om barnehagemiljøet er så godt at det fremmer helse, trivsel, lek og læring og at barna opplever trygghet og tilhørighet

Vår forskrift Rammeplanen for barnehagen sier i kap. 1, s 11: *Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.* Rammeplanen stiller også tydelige krav til personalet i kap. 3, s. 23: *Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.*

På grunnlag av disse bestemmelsene og endringene i Barnehageloven har vi i Mastra-barnehagene denne planen som heter «Innsats for trivsel», og den gjelder for barnehagene i virksomheten. Vi har revidert en plan med samme navn som vi hadde fra før, og satt den sammen med tekst fra Stavanger kommunes rundskriv om det psykososiale barnehagemiljøet.

I denne planen vil vi si mer om hva krenkelser er, og definere begrepene sårbare barn, trygt og godt, og nulltoleranse for mobbing. Vi vil gjennomgå §§ 41-43, og konkretisere rutinene knyttet til delpliktene i Barnehageloven. Videre setter vi opp forslag til forebyggende arbeid, hvordan barnehagene skal jobbe for å avdekke krenkelser, samt håndtering av saken. Bakerst har vi lagt ved ulike vedlegg som kan nyttes i denne prosessen

Begrepsavklaring

Den vanligste formen for begynnende krenking i barnehagen er ekskludering fra vennegruppen, og så kommer ulike former for verbal mobbing som erting, peking og å le av andre. Fysisk mobbing kan være slag, dytting eller lignende, men det kan også være barn som hevder seg ved å utnytte sin fysiske styrke, f. eks ved å klatre opp et sted den andre ikke kommer seg opp, eller lokke noen bort fra en sitteplass eller lignende for så å ta den selv.

Udir (2016) bruker følgende definisjon på mobbing i barnehagen:

Barn utsettes for negative hendelser fra andre i lek og samspill, der de opplever å ikke være en betydningsfull person for fellesskapet.

Med denne definisjonen blir det tydeligere at krenkelser som mobbing oppstår i barnehagen. I den sosiale interaksjonen mellom barn må vi også ta hensyn til at det blir vanskeligere for utsatte barn å delta i samspill med andre etter hvert som mønsteret etablerer seg, og de blir mindre betydningsfulle også i fellesskapet.

Videre vil vi gi en forklaring eller definisjon på ulike begreper som går igjen i planen og barnehageloven.

Krenkelser: Krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering.

Sårbare barn: Ansatte må være oppmerksomme på endringer i barns følelser og atferd. Slike endringer kommer gjerne til uttrykk ved at barn blir mer stille og tilbaketrukket eller viser mer sinne, frustrasjon og utagering enn tidligere. Ansatte må også være oppmerksomme på barn med nedsatt funksjonsevne som kanskje ikke har godt nok språk til å si ifra om krenkelser.

Trygt og godt: Barnehageloven skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag. Alle ansatte har en plikt til å følge med på hvordan alle barna i barnehagen har det. De skal gripe inn hvis barn utsettes for krenkelser. Dette kan være for eksempel være utestengning fra lek, plaging, mobbing, vold eller diskriminering.

Nulltoleranse: Barnehagen skal ha nulltoleranse mot krenkelser. Alle som jobber i barnehagen skal gripe inn med en gang, hvis de ser uønsket adferd. Det kan for eksempel være utestengelse fra lek, mobbing eller en slåsskamp.

Autorative voksne og rollemodell for barna

Personalet i barnehagen skal være autoritativ voksne, høye på varme/omsorg, samtidig som tydelige og trygge når de må sette grenser for barna. Ved nye ansettelse skal vi gjennomgå voksenstilene, og forklarer hvorfor vi ønsker at de voksne skal være autoritative voksne. Vi skal også gi informasjon om barnehageloven §§41-43 om Trygt og godt barnehagemiljø, og si kort hva kapitlene i loven handler om. Engasjement er en verdi som Mastra-barnehagene har

valgt ut. Vi ønsker engasjerte voksne som gir alle barn et likeverdig tilbud. Personalet skal vise engasjement i barns hverdag (lek, overgangssituasjoner, måltid, garderobe og lignende) og legge til rette for lek, aktivitet og samhandling på barnas nivå.

Personalet i barnehagene skal være bevisste på at de er rollemodeller for barna til enhver tid. Hvilke begrensninger setter vi for barna, og hvor rause er vi med å inkludere andre i vårt fellesskap? Studier viser at barn kan lære mobbing direkte ved å være vitne til voksne som krenker barn. Eksempel på dette kan være voksne som skjønner på eller straffer barn f. eks ved å ta dem ut av fellesskapet, i stedet for å snakke med dem på en fornuftig måte. Vær bevisst på at barn er observante og fanger fort opp kroppsspråk, uheldige blikk og toneleie. Dersom de voksne kun er opptatt av grensesettende interaksjoner med barna, kan det også oppstå negative interaksjoner. Det er alltid den voksne som har ansvaret for å bygge tette relasjoner og opprettholde relasjonen til enhver tid.

Barnehagens arbeid etter lov om barnehager kap. 8, § 41

§ 41, nulltoleranse og forebyggende arbeid

- Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.
- Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna

Hva betyr dette for de ansatte i barnehagen?

Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn utsettes for krenkelser. Dette handler ofte om å umiddelbart stanse negativ oppførsel, f.eks. ved å bryte opp en krangel eller stanse en fysisk krenkelse.

Avdelingene i barnehagen skal arbeide systematisk forebyggende med barnehagens miljø gjennom hele året, gjennom tema, i lek og aktiviteter inne og ute.

Barnehagens arbeid etter lov om barnehager kap. 8, § 42

§ 42, aktivitetsplikt

- Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

- Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

- Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

- Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

- Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak

Hva betyr dette for de ansatte i barnehagen?

Plikt til å følge med

Personalet må være årvåkne og aktivt observere hvordan barna agerer hver for seg og seg imellom.

De ansatte må være tett på og delta aktivt i lek og aktivitet både inne og ute for å få mistanke om eller kjennskap til om barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Forebyggende aktiviteter fra planen Innsats for trivsel, relasjonsbarometer, barneintervju, buss-lek, sjekklisten Voksne rollemodeller og Miljøet i barnegruppen,

Autoritative voksne i møte med barn, og særlig når en må sette grenser eller være tydelig overfor barn.

Plikt til å melde ifra

Drøfte saken med avdelingsleder. Tidspunktet for når slik melding skal gis må stå i f.t sakens alvor.

Observere barnet/barna

Avdelingsleder er ansvarlig for at meldingene følges opp med undersøkelse og tiltak dersom det er nødvendig.

Eks. på sak; barn som har utvist voldelig atferd utover oppførsel som det er vanlig at små barn ubevisst utøver, barn som krenker et annet barn med stygge ord, utestengelse eller ansatt har krenket et barn.

Plikt til å undersøke

Undersøkelser skal iverksettes snarest. Plikten til å «undersøke saken» innebærer at det må hentes inn nok informasjon til å kunne avdekke hva som har skjedd, og om et eller flere barn opplever at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt. Omfanget av undersøkelsene må tilpasses den enkelte sak. PPT og TBT (tverrfaglig barnehage team) kan bidra med hjelp og råd i komplekse saker. De kan også bistå barnehagen i forebyggingsarbeid. Her vil barnehagens ressursteam også være et sentralt samarbeidsforum for å bistand

Undersøkelsene må ha som formål å få frem fakta om en situasjon, bakgrunnen for barnets opplevelse og hvilke forhold i barnets omgivelser som påvirker hvordan barnet har det i barnehagen.

Hvis undersøkelsen viser at det er barn som ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, eller i saker der barn selv uttrykker dette eller foreldrene har sagt fra, må informasjonen som kommer frem i undersøkelsen i neste omgang brukes til å vurdere hvilke tiltak som skal settes inn.

Plikt til å undersøke saken og sette inn egnede tiltak

Det skal ikke stilles strenge krav til hva det vil si at barnet ikke har det trygt og godt. Det er barnehagens ansvar å fange opp at barnet eller foreldrene sier fra om at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt.

Hensikten med undersøkelsen er å få et tilstrekkelig grunnlag til å finne frem til riktige tiltak. Barnehagen skal sette inn tiltak uansett om undersøkelsen viser etter en helhetlig vurdering ikke har skjedd krenkelser mot barnet. Så lenge barnet opplever å ikke ha det trygt og godt, skal barnehagen sette inn tiltak for å hjelpe barnet.

Tiltakene kan rette seg mot større eller mindre problemer eller miljøutfordringer i barnegruppen eller barnehagen. I noen tilfeller kan tiltakene gå ut på å veilede barnet og å sette barnet i bedre stand til å håndtere det som oppleves vanskelig.

Barnehagen har også en plikt til å sette inn tiltak dersom undersøkelser som barnehagen har utført på eget initiativ (barneintervju, buss-lek) viser at et eller flere barn som ikke har det trygt og godt.

Egnede tiltak = må være lovlige, må være målrettede og tilknyttet hendelsen. Ved bruk av ulike tiltak, må det framkomme hva som er målet for disse tiltakene, slik at det er mulig å evaluere effekten av dem

Viser undersøkelsen at det er forhold utenfor barnehagen som gjør at barnet ikke har det trygt og godt, må barnehagen likevel søke etter måter å hjelpe barnet på.

Lage en plan - aktivitetsplikt

Kravet om å lage en plan utløses samtidig som plikten til å sette inn tiltak (jf. 4.ledd).

Det stilles ikke formkrav til planen utover at den skal være skriftlig, og at punktene a) til e) må tilpasses saken.

Planen trenger ikke å knytte seg til et bestemt barn, men kan ta for seg en situasjon eller utfordring som omfatter flere eller hele barnegruppen.

Eks på plan:

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres

Se til at barnets egen stemme er hentet inn og vurdert i saken. Barnet skal sammen med en trygg voksen fra barnehagen få kjennskap til innholdet i planen ut fra barnets alder og modenhet.

Barnehagens arbeid etter lov om barnehager kap. 8, § 43

§ 43, skjerpet aktivitetsplikt

Dersom en som arbeider i barnehagen, får kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer.

Styrer skal melde fra til barnehageeier. Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks

Bestemmelsen er ny, og fastsetter en skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn.

I alle saker der ansatte krenker barn, skal virksomhetsleder melde fra til barnehageeier. Barnehagen må etablere interne rutiner for hvordan en skal gå frem dersom en som ansatt i barnehagen får kjennskap til at en annen ansatt krenker barn. Rutinene skal være skriftlige og kjente for alle som arbeider i barnehagen.

Det er opp til den ansatte etter en konkret vurdering å ta stilling til om det er grunn til mistanke om at en som arbeider i barnehagen, krenker eller har krenket ett eller flere barn. Det vil alltid gi grunnlag for mistanke dersom ett barn selv eller foreldrene sier dette har skjedd.

Å gi melding straks, betyr så raskt som mulig.

Undersøkelser og tiltak skal settes i verk der det er mistanke om eller kjennskap til at en voksen krenker ett eller flere barn. Melding sendes som internt notat i Public 360 til kommunalsjef

Forebyggende tiltak

På barnehagenivå:

- Alle ansatte blir informert om kapittel 8 i Barnehageloven ved ansettelse i barnehagen.
- Barnehagene gjennomgår kap. 8 på planleggingsdagene i august.
- Alle barnehagene har implementert sosial kompetanseprogrammet «Være sammen», de har materiellet rettet mot både barn og personale som kan brukes i dette arbeidet.
- *Autoritative voksne* - voksne som våger å gripe inn når vi ser krenkelser eller barn som ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Være tydelige voksne som setter forståelige grenser med en varm og grensesettende fremtoning. Aktive voksne både inne og ute. Anerkjennende og støttende voksne som ser, hører, forstår, respekterer og gir barna konstruktive tilbakemeldinger.
- Vi jobber kontinuerlig med relasjonsbygging
- Ledergruppen melder saker til RT og TBT dersom behov for assistanse i saker angående psykososialt barnehagemiljø

På avdelingene/basene:

- Jobbe aktivt i barnegruppen med å danne gode relasjoner mellom barn-barn og barn-voksen, og for å få til et inkluderende fellesskap.
- Snakke med barna om krenkelser og uønsket atferd. Eventuelt gjennomføre barnesamtaler vedlegg 5 og/eller bussøvelsen, vedlegg 4.
- Aktive og engasjerte voksne på uteområdet
- Voksne rollemodeller, egen sjekkliste, vedlegg 1.
- Årlig gjennomgang av handlingsplanen i ledergruppen og RT (avdelingsmøter, pedagogisk ledermøter, foreldremøte m.m.)

På foreldrenivå:

- Personalet skal bygge gode relasjoner og skape et godt tillitsforhold mellom barnehagen og hjemmet.
- Informere foresatte om barnehageloven §§41-43 om Trygt og godt barnehagemiljø, og forklare hva dette betyr for oss i barnehagen hver høst.
- Oppmuntre foreldre til å snakke fint om og inkludere andre barn og voksne.

Avdekking av krenkelser

Med foresatte:

- Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, så trer aktivitetsplikten inn og barnehagen skal undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

I barnehagen:

- Ved mistanke eller kjennskap til krenkelser skal alltid pedagogisk leder og avdelingsleder varsles umiddelbart. Aktivitetsplikten inntreer.
- Sett fokus på voksenrollen og barnegruppas miljø. Vedlegg 1 og 2 er gode hjelpemidler.
- Personalet skal observere samspillet mellom barn-barn, voksne-voksne og barn-voksne, se vedlegg 6.
- Barnesamtaler i hverdagen. Eventuelt gjennomføre barnesamtale (vedlegg 5) med et utvalg barn, eller hele barnegruppen
- Være observant på tilbakemeldinger fra barn, og endringer i barns adferd f. eks innsluttet, sliten, trett, sint, aggressiv og rastløs.
- Være på vakt i forhold til sårbare barn, barn som er urolig, har uhell etter bleieslutt, problemer med spising og soving, gråter mer enn før, søker lite kontakt med andre barn.
- Konklusjon. På bakgrunn av innsamlet materiale skal avdelingsleder og pedagogisk leder konkludere om et barn blir krenket. Er det tilfelle skal det utarbeides en skriftlig tiltaksplan med spesifisering av ansvarsfordeling og tidsangivelse, se håndtering og **vedlegg**

Håndtering av krenkelser

Tiltak når barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Personalet har ansvaret for å utføre følgende tiltak:

Barna:

- De involverte barna blir samlet til en samtale med en voksen de er trygge på. Her må det komme fram at diverse handlinger ikke er lov.
- Videre må barna fortelle sin utgave av hva som har skjedd.

- I samarbeid med barna skal personalet gjøre en innsats for å etablere en prososial adferd.
- Den/de som blir krenket må skjermes eller tas godt vare på i denne tiden.

Personalet skal:

- Være så tett på utsatte barn som mulig.
- Vurdere behovet for å involvere hele barnegruppen.
- Avdelingens miljø skal jevnlig kontrolleres ved å bruke vedlegg 4 og/eller 5.
- Pedagogisk leder har ansvaret for å utarbeide plan med tiltak for videre arbeid i samråd med foreldrene, samt gjennomføre videre tiltak. Resultatet videreformidles til avdelingsleder.
- Vurdere å drøfte saken i RT eller TBT.
- Observere samspillet mellom de involverte barna. Observasjoner gjennomgås jevnlig.
- De ansatte skal bli enig om/utarbeide en felles strategi for å få stanset krenkelsen.

Foresatte skal:

- Pedagogisk leder har ansvaret for å informere foreldre når avdekkingsfasen er ferdig.
- Gjennomføre samtaler med de involverte foreldre hver for seg eller sammen - avhengig av sak. Vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- Bli enige med foreldre om tiltak som skal settes inn. Hva kan foreldre bidra med? Vi skriver referat som arkiveres. Se vedlegg 3

Kilder:

Barnehageloven, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Rundskriv om det psykososiale barnehagemiljøet, Oppvekst og utdanning, Stavanger kommune,

<file:///svgkomm.svgdrift.no/Users/re1239/Documents/STRATEGIER,%20PLANER,%20MODELLER/Rundskriv%20om%20psykososialt%20barnehagemilj%C3%B8%20SK%202043854.PDF>

Utdanningsdirektoratet (2017). Rammeplan for barnehagen.

Utdanningsdirektoratet om barnehagemiljø, <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/barnehagemiljo/>

VEDLEGG 1**SJEKKLISTE - VOKSNE ROLLEMODELLER**

Spørsmål	Ja – alltid	Ja – oftest	Av og til	Nei – sjelden	Nei – aldri
Er voksne i vår avdeling anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?					
Er alle i teamet engasjert og gode rollemodeller i barnas lek og aktivitet? (Sitter på gulvet, er nær barna, fordeler oss)					
Vi har laget årshjul med tema for månedene. Blir temaet arbeidet godt med hver måned?					
Har dere en fast struktur på dagene og føles dette opp av alle? (samling, aldersinndelte grupper, tur, måltid)					
Blir alle barna lagt merke til i like stor grad, uavhengig av type personlighet? (innad/utadvendt)					
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?					
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?					
Kan en se at det er blitt et mønster i at vi voksne har lettere for å tro på noen barns forklaringer på konflikter enn andre i gruppa?					
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar mer kontakt med – finner på flere aktiviteter med enn andre barn?					
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar lite kontakt med – og sjelden tar initiativ til aktiviteter med?					
Klarer vi å involvere alle barna i fellesskapet – f.eks. praten rundt bordet ved måltider?					
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppen enn andre, når det gjelder å følge dem opp/ hjelpe dem?					
Blir noen barn raskere avbrutt/ avvist av oss voksne enn andre når de tar kontakt med oss?					
Er alle voksne bevisst på at barn ikke alltid klarer å skille spøk/ ironi? (Vær forsiktig med bruk av ironi blant barn som ikke forstår dette)					

Forslag til forbedring? Tiltak?

Vedlegg 2

SJEKKLISTE – MILJØET I BARNEGRUPPA/ BARNEHAGEN

Spørsmål til vurdering						
Vurder spørsmålene individuelt. Kryss av 1 er lite, 6 er mye. Bruk vedlegget i personalgruppen, sammenlign og reflekter						
Vil du beskrive miljøet som preget av omsorg og aksept?	1	2	3	4	5	6
Vil du beskrive miljøet som preget av erting og kritiske kommentarer?	1	2	3	4	5	6
Vil du beskrive miljøet som inkluderende, trygt og godt?	1	2	3	4	5	6
Vil du beskrive samspillet mellom barna som preget av tydelige sosiale hierarki?	1	2	3	4	5	6
Vil du beskrive samspillet mellom barna som preget av likeverd og veksling mellom hvem som bestemmer?	1	2	3	4	5	6
Vil du beskrive tonen som trygg oppmuntrende og at en gleder seg over andres mestring?	1	2	3	4	5	6
Vil du beskrive miljøet som preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger?	1	2	3	4	5	6
Forekommer det ekskludering av enkeltbarn?	1	2	3	4	5	6
Kommentar:						

VEDLEGG 3

REFERAT FRA MØTER VEDR. KRENKELSER I BARNEHAGEN

Sakene er personsensitive, og dokumentasjon må derfor lagres i emnearkiv Public oppvekst og avdelingsleder er ansvarlig for dokumentasjon i barnehagemiljøsaker. I saker med skjerpet aktivitetsplikt, skal saken dokumenteres i personalmappe i Public 360, og virksomhetsleder er ansvarlig for dokumentasjon.

Møtedato:..... År:.....

Tilstede på møtet var:

.....

Hva saken gjelder:	Tiltak videre:	Ansvar:

Dato for neste oppfølgingsmøte er satt til: _____ år: _____

Underskrift ansatt

Underskrift ansatt

Underskrift foresatt

Underskrift foresatt

VEDLEGG 4

PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ
Skorpefjell, Bru og Vestre Åmøy
MASTRA-barnehagene

STAVANGER KOMMUNE

Stavangerbarnehagen
kan barn

AKTIVITETSPLIKT OG PLAN MED TILTAK

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres.

VEDLEGG 5 Skjema til observasjon av vennskapsrelasjonene i barnegruppa – Busslek

Navn:																					

Beskrivelse:

Ha bilder av alle barna og de voksne. Si: **Her er det en buss. Denne skal du få lov å kjøre! Bak i bussen kan du velge 3 stykker som kan få sitte på med deg, hvem vil du det skal være?**

Hvis en voksen skal være med på bussen, hvem skal det være?

Snakke med ett barn om gangen for å unngå at de blir påvirket av hverandre.

Formål:

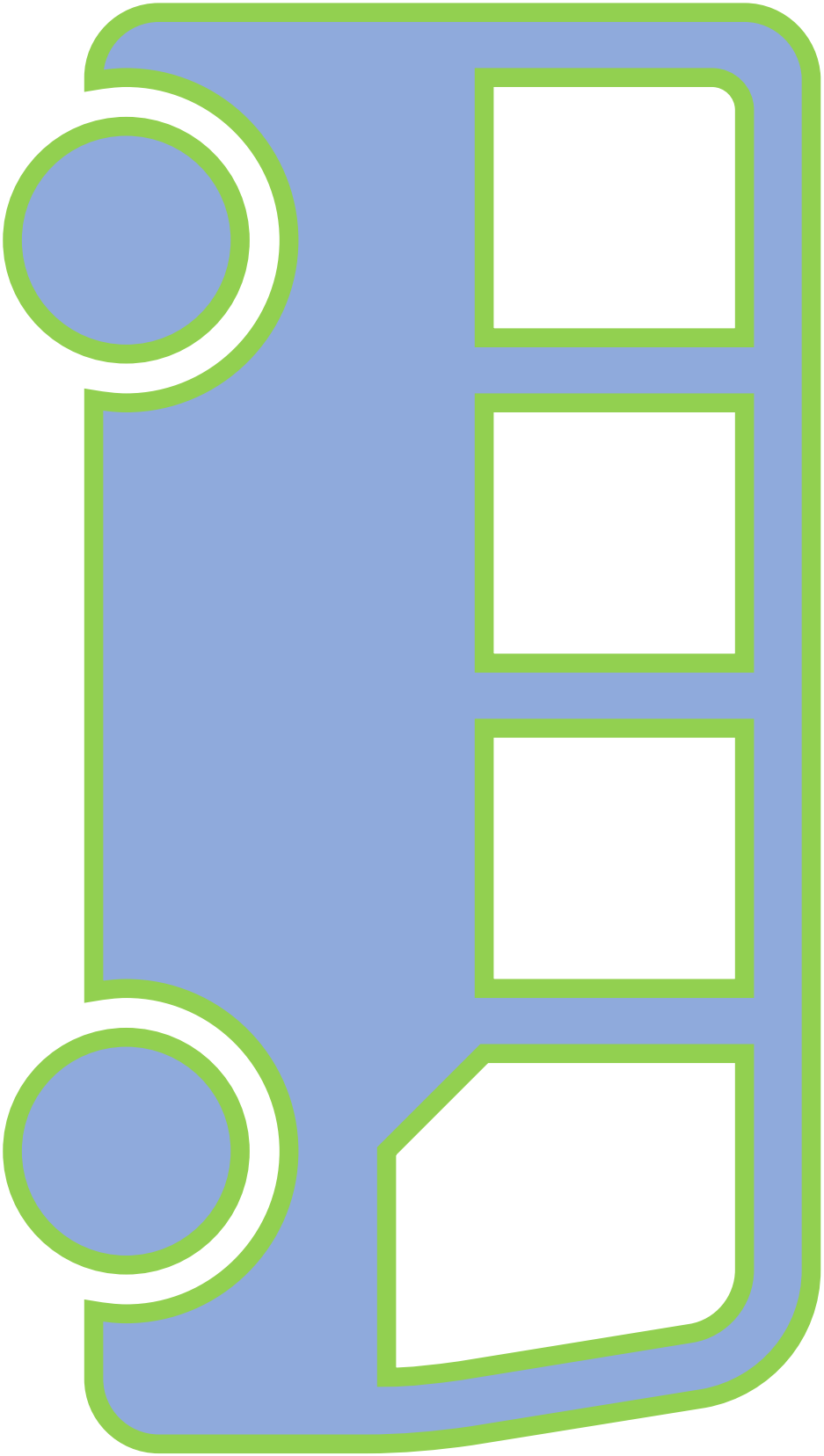
Når du har snakket med alle barna kan du bl.a. se:

- Får alle bli med på en buss?
- Er det noen som bare får bli med en?
- Er denne vennskapsrelasjonen gjensidig?
- Samsvarer det med hverandre?

(Kilde: Tryggifjell.no)

Eksempel:

Namn	Kari	Anne	Per	Jan	Ole	Tina	Gerd	Marcus	Kine	Jacob	Pål	Trine	Jon	Synne	Johan	Tor
Kari																
Anne																
Per																
Jan																
Ole																
Tina																
Gerd																
Marcus																
Kine																
Jacob																
Pål																
Trine																
Jon																
Synne																
Johan																
Tor																

VEDLEGG 6 BARNESAMTALE

Hovedmål: Å avdekke krenkelser i barnehagen, der barns opplevelse, de ansattes ansvar og foreldres involvering er kjernepunkt.

Problemstilling:

Å kartlegge barns opplevelse av relasjoner, trygt og godt barnehagemiljø

Spørsmål:

1. Hva liker du å gjøre i barnehagen?
2. Har du det bra i barnehagen?
3. Hvorfor har du det bra/ikke bra i barnehagen?
4. Hvem pleier du å leke med?
5. Hvem er dine venner i barnehagen?
6. Er det noen i barnehagen det er vanskelig å leke sammen med?
7. Er det noen du skulle ønske du kunne lekt mer med?
8. Ser du noen som er alene i barnehagen? Hva kan du gjøre da?
9. Barna her er som oftest snille med hverandre, men ikke alltid. Vet du måter en av og til er stygg med hverandre?
10. Er det noen her som er ekstra flink til å si hyggelige ting?
11. Er det noen barn du kunne tenke deg å bli bedre kjent med?
12. Er det de samme som bestemmer i leken?
13. Hva skjer om du ikke er enig? Og hva gjør du da?
14. Er det noen voksne du liker godt å være sammen med?
15. Gjør de voksne noe gøy med barna? Fortell hva du synes er kjekt at de voksne gjør.

VEDLEGG 7 OBSERVASJON

Forarbeid

Hvorfor skal vi observere?

Fordi situasjoner som ser ut som godt samspill noen ganger ikke er gjensidige og balanserte. Vi trenger å få oversikt på om det dreier seg om mobbing, engangshendelser eller konflikter. Observasjon kan gi oss ei systematisk oversikt over hvem som leker med hverandre, hvem står utenfor, hvilke situasjoner er spesielt sårbare, hvilke arenaer er gode for å stimulere til godt samspill osv.

- Hva ønsker vi å finne ut?
- Hvem skal observeres?
- Hva skal det fokuseres på i samhandlingen?
- Hvem skal ta observasjonene?
- Skal dere konstruere noen situasjoner?
- Når skal dere observere?
- Hvor lang tid skal dere bruke?
- Hvordan skal dere dokumentere?
- Når og av hvem skal observasjonene analyseres?
- Hvordan skal dere gjøre dere nytte av observasjonene?

VEDLEGG 8

Kontaktbarometer - Kartlegging av voksnes holdninger til enkeltbarn

Skjemaet fylles ut på den måten at hver av de voksne må gi hvert barn en av fargene under:

Du gir **rødt** til barnet hvis du føler at en eller flere av setningene under stemmer med dine følelser/holdninger til barnet.

- Barnet som får tråkke inn i sjelen din med støvler på.
- Barnet du gir privilegier.
- Barnet du umiddelbart forstår og blir glad i.
- Barnet du føler at det er spesielt lett å elske.

Du gir **svart** til barnet hvis du føler at en eller flere av setningene

under stemmer med dine følelser/holdninger til barnet.

- Barnet som får det til å koke over i deg.
- Barnet som gjør at du blir sintere enn situasjonen skulle tilsi.
- Barnet du ikke alltid forstår.
- Barnet du ikke føler at det er spesielt lett å elske.

Du gir **blått** til barnet hvis du føler at en eller flere av setningene

under stemmer med dine følelser/holdninger til barnet.

- Barnet tar sjelden eller aldri kontakt med deg.
- Du tar sjelden eller aldri kontakt med barnet.

Du gir **grønt** til barn som du har en utmerket kontakt med, men som likevel ikke hører inn under rødt.

Det er viktig å understreke at du godt kan gi to farger til et og samme barn. Det er fullt mulig å bli eitrende sint på de barna du elsker høyest.

Etter at skjemaet er fylt ut av samtlige voksne i barnehagen, bør dere gå igjennom og summere fargekoder for hvert barn. Hvis et eller flere barn får mange svarte, blå eller røde ruter, bør dette få konsekvenser for det videre arbeidet.

Diskuter

«Svarte» barn

- a) Hva gjør det med et barn at alle / flesteparten av de voksne først og fremst har negative følelser til barnet? Hva er det som får oss til å «se rødt»?
- b) Hva gjør «svarte holdninger» med de andre barnas forhold til det aktuelle barnet?
- c) Hvilke konkrete tiltak kan vi sette i gang for å endre de voksnes negative holdninger til «svarte» barn.

«Blå» barn

- a) Hva gjør det med et barn som mangler kontakt med en eller flere voksne i barnehagen?
- b) Hvorfor har de voksne så lite kontakt med dette barnet?
- c) Hva gjør «blå avstand» med de andre barnas forhold til dette barnet?
- d) Hvilke konkrete tiltak vil vi sette i gang for å synliggjøre barnet og øke frekvensen av kontakt med «blå» barn i hverdagen?

«Røde» barn

- a) Hvilke konsekvenser har det for et barn at alle / flesteparten av de voksne «lar dem tråkke inn i sjelen sin med støvlene på»?
- b) Kan dette få negative konsekvenser for barnet?
- c) Hva gjør «rød marsj» med de andre barnas forhold til dette barnet?
- d) Hvilke konkrete tiltak kan vi sette i gang for å «dempe» de «røde» barna?

Lag en oversikt over de tiltak som skal settes i gang. Sett opp en tidsramme og vær konkret når det gjelder ansvarsfordeling

Tips

For å få så ærlige svar som mulig er det fornuftig å la den enkelte voksne få fylle ut skjemaet for seg selv. Det kan til og med gjøres anonymt. Opplysningene settes inn i samleskjemaet, fargelegg gjerne så det blir tydelig. Det viktigste er ikke å vite hvilke holdninger den enkelte voksne har til det enkelte barn, men å vite hva de voksnes holdninger samlet sett betyr for det enkelte barns ve og vel i barnehagen.

